

Висше образование за кариера.

Много често изборът на висше учебно заведение започва от идеята, че това е нещо задължително, модерно и най-необходимото за доброто бъдеще.

В общи линии тази идея има своите позитивни страни и правилни твърдения, но не съвсем. Правилността ѝ се изчерпва, когато се отдаде прекалено голям превес на това, че образованието е задължително и основно изискване на успех в живота, кариерата и пр.

Изборът на подходящ ВУЗ и специалност са важни по няколко причини:

- Те са първо стъпало от дългата стълба „кариера“;
- Инвестира се определено количество време;
- Изискват усилия;
- Имат определена финансова стойност;

Когато избираме къде и какво да учим е добре да си дадем ясна и конкретна обратна връзка за тези няколко специфики.

Много от учениците, на които им предстои да завършат училище си дават сметка за тези изисквания на избора на ВУЗ. Други изобщо не се замислят.

Но много често правят един съществен пропуск, който години по-късно им струва през скъпо.

При избора на висше учебно заведение често се случва да се отдаде незначително внимание или напълно да се пренебрегне това, което те истински харесват, обичат да правят и насочват цялата си енергия в търсене на какво е престижно, какво е модерно и какво според родителите ще е перспективно в бъдеще.

Страхотно е да се опитваме да се вглеждаме в бъдещето. Но за да се насочим към подходящата за нас самите кариера е най-добре първо да се вгледаме в себе си.

Всеки бъдещ студент трябва да отговори на следните въпроси:

1. Какво ви е приятно да правите?
2. Какво харесвате да ви се случва и да правите в ежедневието си?
3. Какво не харесвате и не ви доставя дори минимално удоволствие да правите?
4. Какви неща можете да правите без особени усилия?
5. Какво предпочитате да правите в свободно си време?
6. Има ли дейност, дисциплина или хоби, в които сте силно изявени сред своите съученици, приятели?
7. Кога се чувствате щастливи?

Работата като дейност и ангажимент съпровожда огромна част от живота и почти целия от съзнателните ни години. По време на работа прекарваме повече време с колеги, партньори, работодатели, отколкото с най-любимите си и важни хора. Добре е още в началото, преди да изберем да си дадем сметка за всички онези неща, които ни харесват, доставят удоволствие и ни правят щастливи. По този начин ще успеем да ги заложим в личните ни изисквания към мечтаната ни професия. Работата не трябва да бъде бремене, тежест, нещастие, а на против.

Кариерата трябва да ни предразполага към любопитство, нови търсения, вдъхновение, радост. Ето защо висшето образование, като старт в нашата кариера не бива да бъде още една извървяна крачка от стълбата на живота, а един добре обмислен ход. Не бива следването да бъде сбъждане на една родителска мечта. Следването трябва да бъде личен избор.

Смятам, че висшето образование в България е тръгнало в правилната посока, но пътя по който върви е много труден и трънлив.

Голяма част от българските ВУЗ-ове са осъзнали, че в стажовете и стажантските програми се крие разковничето за по-добро образование. Именно практическата част от обучението е това, което дава по-добри и по-трайни знания на студентите. Само когато един студент се докосне на практика до материята, която изучава, може да се превърне в един добър специалист в област си.

Позицията на младите хора на пазара на труда е специфична. След завършване на своето образование те се включват на пазара на труда, като

в повечето случаи нямат трудов опит по придобитата специалност. Често им липсват необходимата информация и контакти за устройване на работа.

В редица случаи работодателите отказват да ги наемат на работа, защото им липсва трудов стаж и съответно подходящи професионални компетенции и необходими трудови навици. Същевременно са усвоили най-новото в областта на придобитата от тях професия, но не могат да го приложат. Тези две характеристики ясно изпъкват в позицията на завършващите младежи.

Ключов момент при създаването на възможности за младите хора да намерят своето място в обществото, да постигнат икономическа независимост и да се развият, е намирането на подходящо работно място. Обществото следва да предлага възможности за реализация на пазара на труда на младите хора, за предотвратяване на продължителната безработица, маргинализацията и социалното изключване.

Чрез задължителните стажове студентите придобиват практически умения, които са изключително важни за бъдещото им кариерно развитие. Също така, бидейки стажанти, студентите попадат в реална обстановка, която им дава много добра представа за реалната ситуация на пазара на труда. Още един плюс на стажуването е, че при упражняване на наученото студентите могат да се запознаят и с потенциални работодатели, които биха ги взели на работа още преди да са завършили образованието си.

Като недостатък на стажантските програми мога да изтъкна, че голяма част от тях не са платени, а би следвало да бъдат. Не смятам, че е редно труда на студентите да бъде използван безвъзмездно. Студентите стажанти придобиват практически умения, но също така и вършат една не малка част от дейността в учрежденията и компаниите, в който стажуват.

В заключение бих казала, че висшето образование трябва да дава самочувствие, опит и увереност на студенти и се надявам посоката, в която ще се развива то, да бъде най- благоприятна на бъдещето на България.

Радослава Манолова

УНИБИТ